

Andrea Machálková:

Džihád a jeho nenásilné formy

(Posudek bakalářské práce od vedoucího)

Termín *džihád* je dnes v mediální publicistice o problémech muslimských zemí užíván hojně, až inflačně. Velmi často mívají přitom autoři na mysli pouze ozbrojené formy boje; stejně si ostatně počínají i islamistické extrémistické organizace zaštiťující svou militantní činnost tímto pojmem. Autorka předkládané práce volí jiný směr ze širšího spektra významů pojmu džihád jako úsilí o nějaký pozitivní cíl, zvláště šíření islámu: zaměřuje se na *džihád al-qalam*, doslova „džihád perem“, tedy agitační úsilí o prosazování určitých forem islámu přesvědčováním a cílevědomou misijní aktivitou.

Svůj výklad o různých podobách realizace tohoto pojetí pojímá dosti široce. Zabývá se historií přetváření islámu na radikální politickou ideologii, rozbořem tendencí označovaných za fundamentalismus a tendencí k terorismu. Vzhledem k hojnosti zkreslujících chápání džihádu ze strany muslimských extrémistů i ze strany západních pohledů autorka si krátce všímá i problematiky integrace muslimských přistěhovaleckých menšin v Evropě. V nejpodstatnější části práce se pak věnuje rozborům výrazných ideologů „džihádistické“ literatury (A.A.Maudúdího, Sajjida Qutba a Chomejního) a islámských organizací věnujících se misijnímu či prozelytizačnímu úsilí (*da'wa*). Připojuje i kapitolku, kterou označuje za úsilí o korekturu západních představ (E.Said a Táriq Ramadán). Staví se kriticky k tendencím zjednodušovat a pohodlně generalizovat. Ve vlastních závěrech klade důraz na pečlivé zvažování kulturních rozdílů a na dialog beroucí v úvahu souvislosti a konkrétní situace v názorové i akční konfrontaci mezi západními a muslimskými subjekty.

A. Machálková založila svou práci na větším počtu textů. Texty označené za prameny zahrnují jak díla některých islámských radikálů, tak díla kritická vůči Západu (E.Said) nebo naopak vůči islámu (Ibn Warraq aj.). Bibliografie užitých titulů dále vypočítává sekundární literaturu v češtině a v angličtině, encyklopedie a bohatou žeň internetových článků (31 titulů). Autorka si zaslouží ocenění za iniciativní vyhledávání aktualizujících zdrojů informací, které dokáže řadit do smysluplných souvislostí. Ocenění si také zaslouží zajímavě vytvořená koncepce práce, seřazení témat a zvláště pak samostatnost v úsudku a odvaha k vlastnímu kritickému myšlení.

Práce po mém soudu splňuje - a v některých ohledech dokonce překračuje - požadovaný standard práce bakalářské. Dokládá autorčinu schopnost samostatné odborné práce, kritického přemýšlení v širších souvislostech a pečlivého zpracování. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji klasifikovat jako výbornou.

V Praze 6. května 2011

Prof. PhDr. Luboš Kropáček, CSc.